

Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan- Remissvar Boverket rapport 2026:16.

Sammanfattande synpunkter

Föreningen Sveriges Bygglövsgranskare och byggnadsnämndssekreterare (FSBS) är positiva till att Sverige inför tydligare och långsiktiga krav på byggnaders klimatpåverkan i linje med EU direktiv.

Samtidigt innebär förslaget nya och omfattande uppgifter för byggnadsnämnderna. För att reglerna ska bli rättssäkra och fungera likvärdigt i hela landet krävs tillräcklig tid, kompetens, vägledning och digitalt stöd.

Det är särskilt viktigt att övergången mellan dagens klimatdeklarationssystem och det nya regelverket hanteras utan ett glapp.

Byggnadsnämnd ansvar

Förslaget innebär ett utökat ansvar för byggnadsnämnderna att kontrollera klimatberäkningar och från 2030 även hantera gränsvärden och begäran om högre gränsvärden.

FSBS delar Boverkets bedömning att detta kräver ny kompetens, nya rutiner och ökade resurser. Klimatberäkningar är ett specialistområde som många kommuner saknar erfarenhet av idag.

För att säkerställa en likvärdig och rättssäker tillämpning krävs därför tydlig nationell vägledning, gemensamma kontrollmetoder och tillgång till relevant kompetens och stöd.

Små kommuner

Små kommuner kan få särskilda utmaningar eftersom antalet berörda ärenden är begränsat och det är svårt att upprätthålla specialistkompetens.

För att säkerställa en likvärdig tillämpning bör staten därför erbjuda nationellt eller regionalt specialiststöd, särskilt vid komplexa klimatberäkningar och bedömningar av högre gränsvärden.

Kontrollansvaret

FSBS är särskilt tveksamma till att ansvaret för kontroll av klimatberäkningarnas riktighet i huvudsak flyttas från en nationell nivå till kommunerna.

Boverket beskriver själv att ett strukturerat beräkningsunderlag och automatiserade kontroller tidigare har varit tänkta att skapa kostnadseffektiva och likartade bedömningar.

Om kommunerna ska ta över det operativa kontrollansvaret måste det därför finnas ett enhetligt nationellt beräkningsunderlag, tydliga krav på vilken information byggherren ska lämna, enhetliga kontrollpunkter, nationella kontrollmetoder, digitalt systemstöd och tydlig vägledning.

Boverket föreslår ett statligt IT-system som stöd för byggherrar och byggnadsnämnder.

FSBS anser att ett sådant system bör vara färdigt och fungerande innan kommunerna får ett skarpt kontrollansvar.

Övergång mellan dagens Klimatdeklarationerna och det nya systemet

Den föreslagna tidsplanen är en av FSBS:s största invändningar. När nuvarande klimatdeklarationslag upphör den 1 april 2027 och nya krav införs först 2028 respektive 2030 uppstår ett betydande regelglapp, särskilt för byggnader under 1 000 m².

FSBS anser att övergångsbestämmelserna bör ses över. Nuvarande system bör antingen finnas kvar under en längre övergångsperiod eller kunna användas parallellt med det nya systemet. Detta skulle ge kommuner och branschen bättre förutsättningar att anpassa rutiner och minska risken för rättsosäkerhet.

Tid fram till 2028

Boverket bedömer att klimatdatabasen, energideklarationsregistret, vägledningar och systemstöd behöver utvecklas. Kommunerna behöver även tid för utbildning och anpassning av rutiner, e-tjänster och kontrollplaner.

FSBS anser därför att nödvändiga föreskrifter, vägledningar och digitala stöd ska finnas på plats minst 12 månader före ikraftträdandet. Reglerna bör inte träda i kraft innan kommunerna har förutsättningar att tillämpa dem från dag ett.

Kravet på 90 procents täckningsgrad behöver förtydligas

Förslaget innebär att täckningsgraden vid klimatberäkningen ska vara minst 90 procent och att beräkningen ska räknas upp om täckningsgraden är lägre än 100 procent. Detta är en tekniskt komplicerad fråga som riskerar att skapa olika bedömningar.

Byggnadsnämnden bör inte förväntas göra en fullständig teknisk revision av byggherrens klimatberäkning.

Beslut om högre gränsvärde innebär en ny kvalificerad myndighetsprövning

Från 2030 föreslås byggnadsnämnden kunna besluta om ett högre gränsvärde vid särskilda omständigheter. FSBS anser att detta behöver regleras tydligare för att undvika olika tillämpning mellan kommuner.

Boverket bör ta fram tydliga bedömningskriterier, exempel, metodstöd och krav på dokumentation. Ett nationellt vägledande system bör också övervägas för att säkerställa en mer enhetlig tillämpning.

Finansieringen av kommunernas nya uppgifter måste säkerställas

FSBS delar Boverkets bedömning att förslaget medför ökade kostnader för kommunerna.

Boverket konstaterar att kostnaderna inte säkert kan finansieras fullt ut genom avgifter, åtminstone inte inledningsvis, och att små kommuner kan få särskilda svårigheter att rekrytera nödvändig kompetens. Detta är en viktig fråga utifrån den kommunala finansieringsprincipen.

Det bör inte förutsättas att kommunerna själva ska bära kostnaderna för en ny statligt beslutad arbetsuppgift.

Bygglovsprocessen måste förbli förutsebar

Kravet ska hanteras inom PBL-processen och klimatpåverkan ska redovisas inför slutbesked. Fel eller brister i klimatberäkningen i praktiken kan påverka möjligheten att få slutbesked.

FSBS anser därför att kraven på redovisning och kontroll måste vara tydliga redan från bygglovsskedet.

Det ska tydligt framgå vilka byggnader som omfattas, vilket gränsvärde som gäller, vilken dokumentation som krävs och vad som krävs för slutbesked. Klimatkraven bör därför integreras tydligt i bygglovsbeslut, startbesked och kontrollplan.

Nationell likvärdighet måste prioriteras

En central risk är att klimatkraven tillämpas olika mellan kommuner. FSBS anser därför att staten bör ta ett större ansvar för att säkerställa en likvärdig tillämpning.

Boverket bör ta fram nationella checklistor, mallar, kontrollpunkter, exempelärenden, beräkningsunderlag, vägledningar och utbildningsmaterial som stöd för kommunerna.

Gränsvärdena behöver följas upp oftare

FSBS ser positivt på att Boverket föreslår återkommande utvärderingar av gränsvärdena.

FSBS anser dock att framtida skärpningar måste föregås av konsekvensanalyser där även kommunernas administrativa konsekvenser inkluderas.

Sammanfattande ställningstagande

FSBS är positivt till intentionen att införa krav på beräkning och redovisning av livscykel-GWP samt gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan.

FSBS är däremot negativ till att förslaget genomförs i nuvarande form utan ytterligare förtydliganden och stöd till byggnadsnämnderna.

Sammantaget bedömer vi att förslaget har potential att bidra till minskad klimatpåverkan från byggsektorn, men att genomförandet måste utformas så att nya krav inte leder till rättsosäkerhet, olika kommunal tillämpning eller oproportionerliga administrativa kostnader.

Förslag till yttrande

Föreningen Sveriges Bygglövgranskare och byggnadsnämndsSekreterare (FSBS) meddelar sitt yttrande över betänkandet.